

Výbor Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí

Výbor zástupců resortů a institucí

Zápis z jednání VZRI

Den: 13. 2. 2024
Čas: 9:30-12:30
Místo: Rytířská 539/31
Přítomni: dle prezenční listiny

Program jednání

1. Revize pracovních a poradních orgánů Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí
2. Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí za rok 2023
3. Informace o plnění a přípravě na průběžné hodnocení Akčního plánu politiky v oblasti závislostí 2023–2025
4. Zpráva o tabákových a nikotinových výrobcích v České republice 2023 a Zpráva o alkoholu v České republice 2023
5. Informace o projektu DRUG-PREP a diskuze o trendech a jejich dopadech na politiku v oblasti závislostí v ČR (workshop)
6. Příprava na jednání Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí
7. Aktuální informace Odboru protidrogové politiky ÚV ČR
8. Aktuální informace členů VZRI

Průběh jednání

Zástupci Odboru protidrogové politiky ÚV ČR (dále „OPK“) přivítali účastníky a zahájili jednání.

1. Revize pracovních a poradních orgánů Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí

Ředitelka OPK představila návrh revize pracovních a poradních orgánů Rady, jehož cílem je zrevidovat pracovní skupiny spadající pod OPK. Aktuálně jsou zřízené 4 výbory Rady, 6 pracovních skupin Rady a 7 pracovních skupin Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti (dále „NMS“). Důvodem navrhované revize je, že počet a zaměření některých pracovních skupin již neodpovídá aktuálním potřebám, skupiny se již několik let neschází, a proto se navrhuje jejich zrušení. Koncept navrhuje zřídit tematicky zaměřené pracovní skupiny podle dílčích témat politiky v oblasti závislostí spadajících pod Výbor zástupců resortů a institucí (dále „VZRI“) a Poradní výbor pro sběr dat o závislostech. Předpokladem je též vznik ad hoc pracovních skupin, které budou zřízeny za konkrétním účelem a po skončení úkolu ukončí svou činnost.

Ředitelka OPK následně otevřela diskusi k navrhovanému konceptu. Zástupce MZ požádal, aby pracovní skupiny pro oblast alkoholu a tabáku převzaly roli meziresortní koordinační skupiny pro oblast tabáku MPS KOTA a pro oblast alkoholu MPS SPA. Poté vyjádřil potřebu zakomponovat do pracovních skupin nějakou formu jednacího řádu, který by formalizoval práci jednotlivých pracovních skupin např. při případném hlasování. Všichni účastníci jednání souhlasili s předloženým konceptem, který bude zpracován a připraven k předložení na dalším jednání VZRI a Rady.

2. Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí za rok 2023

Ředitelka OPK poděkovala členům VZRI za zpracování a zaslání výstupů členů Rady do Výroční zprávy o činnosti Rady za rok 2023 (dále „Výroční zpráva“). V souvislosti se zpracováním těchto výstupů zástupci OPK obdrželi od některých resortů informace, které nebyly součástí struktury požadovaných informací, nicméně je zástupci OPK považují za užitečné (jedná se o konference,

semináře, kampaně či vzdělávací akce). Na jednání VZRI bylo domluveno, že uvedené informace doplní i ostatní členové VZRI. OPK proto pošle předmětnou kapitolu e-mailem k doplnění. Výroční zpráva bude poté během března/dubna zaslána členům VZRI k připomínkám a do konce května předložena ke schválení Radě.

3. Informace o plnění a přípravě na průběžné hodnocení Akčního plánu politiky v oblasti závislostí 2023–2025

Ředitelka OPK informovala o přípravě na průběžné hodnocení [Akčního plánu politiky v oblasti závislostí 2023–2025](#) (dále „Akční plán“), které bude probíhat v tomto roce. Resorty byly požádány o kontrolu a plnění jednotlivých úkolů podle příslušné gesce. Některé aktivity vyžadují zřízení ad hoc pracovní skupiny. Během dubna/května budou osloveni jednotliví aktéři s žádostí o vyplnění průběžného hodnocení Akčního plánu. Následně by mělo proběhnout speciální jednání VZRI zaměřené pouze na průběžné hodnocení Akčního plánu. V závěru roku bude průběžné hodnocení předloženo na jednání Rady.

4. Zpráva o tabákových a nikotinových výrobcích v České republice 2023 a Zpráva o alkoholu v České republice 2023

Mgr. Pavla Chomynová, vedoucí NMS, prezentovala výsledky ze Zprávy o tabákových a nikotinových výrobcích v České republice 2023 a Zprávy o alkoholu v České republice 2023.

Zpráva o tabákových a nikotinových výrobcích v České republice 2023 je druhou souhrnnou zprávou o užívání tabákových a nikotinových výrobků a jeho zdravotních a sociálních dopadech v ČR. Zpráva představuje základní vymezení pojmů a definice, shrnuje dostupné informace o nabídce, aktuální situaci a vývoji v oblasti legislativy a politiky v této oblasti a současně shrnuje informace z populačních i dalších výběrových studií, data ze zdravotnické statistiky týkající se odvykání kouření i léčby závislosti na tabáku.

V navazující diskuzi se zástupce AK ČR dotázal, zda jsou ve zprávě vyčísleny též daňové státní výnosy z užívání tabákových a nikotinových výrobků a zda se potvrzuje hypotéza, že zdražování cigaret, snižuje počet uživatelů. Mgr. Chomynová odpověděla, že zpráva přehled daňových výnosů obsahuje a zaměřuje se také na budoucí daňové výnosy v rámci schváleného každoročního navyšování spotřební daně na základě nastavení konsolidačního balíčku. Zda navyšování cen cigaret, snižuje počet uživatelů, není jednoduché určit, protože tuto problematiku provází celé řada faktorů, mezi které patří např. přechod na alternativní výrobky a nákupy v zahraničí (Polsko). Zástupce GŘC informoval, že je z důvodu vysoké míry zdanění predikován značný nárůst černého trhu s tabákovými a nikotinovými výrobky. Objem černého trhu narostl již v předchozím roce, kdy byla míra zdanění nižší. Následně reagoval zástupce APAS a zeptal se, jak celní správa reaguje na takto značný nárůst černého trhu. Zástupce GŘC odpověděl, že celní správa zvýšila monitoring v prostředí internetu a sociálních sítí, intenzivně spolupracuje s poskytovateli poštovních a zásilkových služeb a v neposlední řadě probíhá intenzivní spolupráce se zahraničními partnery.

Zpráva o alkoholu v České republice 2023 je druhou souhrnnou zprávou o alkoholu a o jeho zdravotních a sociálních dopadech v ČR. Zpráva shrnuje dostupné informace o trhu s alkoholem, aktuální situaci a vývoj v oblasti legislativy a politiky v této oblasti a současně shrnuje informace z populačních i dalších výběrových studií, data ze zdravotnické statistiky týkající se léčby i data ze sítě adiktologických služeb pracujících se skupinou osob nadužívajících alkohol.

V následné diskuzi zástupce GŘC informoval o aktuálním vývoji černého trhu s alkoholem, který je stále poznamenán Metanolovou aférou a poptávka po nelegálním alkoholu je tak nízká. Zástupkyně MF poté navrhla přejmenovat průřezový ukazatel státního rozpočtu z „Výdaje na protidrogovou politiku“ na „Výdaje na politiku v oblasti závislostí“. Zástupci OPK s tímto návrhem souhlasili a domluví se s MF a ostatními resorty na případné změně. Na závěr diskuze zástupce AK ČR

vyjádřil znepokojení, že vysoké daňové zisky nejsou reinvestovány zpět do léčby závislostí a adiktologických služeb v optimální výši.

5. Informace o projektu DRUG-PREP a diskuze o trendech a jejich dopadech na politiku v oblasti závislostí v ČR (workshop)

Zástupci OPK představili evropský projekt DRUG-PREP, do něhož je ČR zapojena prostřednictvím NMS. Projekt se zaměřuje na posílení připravenosti a odolnosti evropských zemí vůči možnému nadcházejícímu vývoji v oblasti drog, a to prostřednictvím chápání současných trendů a hrozeb, posílení systému monitorování nových trendů a hrozeb a účinných reakcí na ně. Zvláštní pozornost je v projektu věnována využití přístupů a metod tzv. foresightu¹ v oblasti drogové politiky. Následně proběhl krátký workshop. V první části účastníci pomocí metody foresight predikovali hlavní témata v závislostní politice v ČR v horizontu 10 let. V druhé části hodnotili, které globální trendy nejvíce ovlivní závislostní politiku v ČR též v horizontu 10 let. Po workshopu proběhla diskuze na toto téma.

6. Příprava na jednání Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí

Zástupci OPK následně představili jednotlivé body nadcházejícího jednání Rady, které se uskuteční dne 29. února od 11:00 hod. Předběžný program jednání Rady je následující:

- I. Kontrola plnění úkolů z předchozího jednání Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí
- II. Stanovisko národního koordinátora pro protidrogovou politiku k prosazování priorit Akčního plánu politiky v oblasti závislostí 2023–2025 (bude potvrzeno)
- III. Zpráva o tabákových a nikotinových výrobcích v České republice 2023
- IV. Zpráva o alkoholu v České republice 2023
- V. Národní akční plán informačního systému v závislostech (NAPISZ) na období 2024–2026
- VI. Koncepte adiktologických služeb pro děti a dorost
- VII. Pro informaci
 - a) Informace o projektu DRUG-PREP a doporučení vyplývající z jeho realizace
 - b) Zpráva o zajištění procesu certifikací odborné způsobilosti adiktologických služeb
- VIII. Různé

V rámci představení jednotlivých bodů programu Mgr. Chomynová prezentovala Národní akční plán informačního systému o závislostech (NAPISZ) na období 2024–2026. Cílem plánu na období 2024–2026 je posílení systému monitorování v oblasti závislostí, včetně sledování aktuálních trendů a potenciálních hrozeb v oblasti závislostí a podpora proaktivního přístupu za účelem zvýšení připravenosti na budoucí vývoj situace a politiky v oblasti závislostí.

V následné diskuzi k programu Rady proběhla debata o případném zařazení krátkého představení probíhající preventivní kampaně Zkratky. Zástupce NPC navrhl, aby národní koordinátor pro protidrogovou politiku informoval Radu o aktuální fázi jednotlivých témat v legislativním prostoru.

7. Aktuální informace Odboru protidrogové politiky ÚV ČR

Účastníci jednání byli informováni o aktualitách OPK. Novela zákona o návykových látkách se aktuálně nachází v Poslanecké sněmovně před druhým čtením. Ve středu 14. února proběhne schůzka s předkladateli zákona, aby se finálně domluvili na nedořešených otázkách. V rámci regulace konopí proběhla pracovní skupina, která obdržela návrh paragrafového znění zákona. V současné chvíli se zpracovávají připomínky, které budou následně s jednotlivými aktéry vypořádávány. Poté bude návrh předán k politickému rozhodnutí. Počítá se s vládním návrhem zákona. V rámci dekriminace budou pokračovat jednání k tématu zákonné úpravy nakládání

¹ Foresight je nástroj, který umožňuje odhalit budoucí výzvy a příležitosti prostřednictvím např. analýzy trendů a predikce budoucího vývoje. Foresight využívá soubor kvalitativních (např. expertní panely, rozhovory) i kvantitativních metod (např. modelování, extrapolace), které jsou obvykle založené na odborné či veřejné participaci.

s návykovými látkami v pomáhajícím kontextu. Výše dotací z programu „Protidrogová politika“ ÚV ČR byla stanovena na 295,5 mil. Kč, jedná se o nižší částku oproti předchozímu roku. Na konci února proběhne jednání Dotačního výboru, vyplácení dotací se očekává během dubna. V oblasti zajištění certifikací odborné způsobilosti adiktologických služeb bude vyhlášena nová veřejná zakázka na Certifikační agenturu. Vzdělávání certifikátorů bude zajišťovat OPK. Stávajícím službám byly prodlouženy certifikace do konce r. 2025.

8. Aktuální informace členů VZRI

Zástupce MZ informoval o návrhu MZ zařadit látky HHC, HHC-O a THC-P na seznam návykových látek. Poté navrhl oslovit kontrolní orgány ohledně výsledků kontrolní činnosti prodeje nikotinových sáčků nezletilým. Ředitelka OPK odpověděla, že návrh je jednou z aktivit Akčního plánu a souhlasila s oslovením kontrolních orgánů i v případě prodeje dalších komodit.

Zástupce GŘC předal informace o plánovaném nákupu nosního spreje Nyxoid s účinnou látkou Naloxon pro příslušníky celní správy a nabídnul možnost společné objednávky.

Zástupce MZV informoval o účasti za ČR na plánovaném setkání na vysoké úrovni mezi EU a CELAC v rámci mechanismu boje s drogovou problematikou.

V 12:20 bylo jednání ukončeno.

Zapsal: Mgr. Daniel Frič v. r.

Dne: 16. 2. 2024